

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 187/04-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. júna 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Eduarda Bárányu a Lajosa Mészárosu prerokoval prijatú sťažnosť I. K. K., B., zastúpeného advokátom JUDr. V. P., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 364/96 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti I. K. K. vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 364/961 **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 26. októbra 2004 č. k. I. ÚS 187/04-10 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť I. K. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 364/96 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1. 1. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 19. mája 2000 na okresnom súde dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) z 29. októbra 2004 sp. zn. 4 Co 430/99. Sťažovateľ namieta, že *„od tejto doby už prešli takmer 4 roky (...), ale o tomto mojom dovolaní doposiaľ nebolo kasačným súdom rozhodnuté“*. Sťažovateľ ďalej uviedol, že k prietahom dochádza v napadnutom konaní pred okresným súdom, pretože tento súd nepripravil *„podklady pre konečné rozhodnutie“*. Sťažovateľ poukázal i na to, že vyčerpал aj právne prostriedky nápravy tým, že na prietahy v napadnutom konaní podal sťažnosť podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov, avšak k náprave nedošlo.

Vzhľadom na uvedené relevantné skutočnosti sťažovateľ uviedol, že *„žiadam Ústavný súd SR (...) aby v konečnom verdikte vo svojom ústavnom náleze rozhodol takto:*

- 1.) Vyslovuje, že základné a ľudské právo I. K. K. podľa ods. 2), čl. 48 Ústavy SR v kontexte s ods. 1), čl. 6 Eur. Dohovoru a priamo aj toto právo, postupom Okresného súdu v Bardejove v konaní vedenom u neho pod č. k. 11 C 364/96 porušené bolo.*
- 2.) Prikazuje Okresnému súdu v Bardejove, aby v konaní vedenom pod č. k. 11 C 364/96 konal bez zbytočných prietáhov.*

3.) Priznáva I. K. K. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 tis. Sk (slovom stotisíc korún slovenských), ktoré je mu Okresný súd v Bardejove povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4.) Ukladá Okresnému súdu v Bardejove povinnosť uhradiť I. K. K. trovy tohto súdneho konania vo výške 8 800.– Sk (slovom osemtisícosemsto korún slovenských), ktoré je mu povinný Okresný súd v Bardejove vyplatiť v hotovosti alebo šekovou poukážkou do 15-tich dní od právoplatnosti tohto súdneho rozhodnutia (...).“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. V. P., listom z 9. mája 2005 sp. zn. Spr. 41/05 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 23. mája 2005.

2. 1. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol nasledovné relevantné skutočnosti:

„(...). Zo sťažnosti vyplýva, že po dobu takmer štyroch rokov nebolo rozhodnuté o jeho dovolaní proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 Co 430/99 zo dňa 29. 10. 2004. Tým došlo k prietahom zavineným týmto súdom, lebo práve okresný súd je povinný pripravovať podklady pre konečné rozhodnutie vyšších súdov. K náprave, podľa sťažovateľa, nedošlo, aj keď využil právne prostriedky podľa § 17 ods. 1 zákona č. 80/1992 Zb. tým, že na prietahy v konaní podal sťažnosť.“

Vychádzajúc z obsahu spisu tohto súdu sp. zn. 11 C 364/96, treba prisvedčiť tej časti sťažnosti sťažovateľa, v ktorej tvrdí, že v konaní po tom, čo dňa 19. 5. 2000 podal dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo dňa 29. 10. 1999 č. k. 4 Co 430/99 došlo k prietahom, lebo súd v čase od 31. 7. 2000 do 5. 2. 2003 bol nečinný. Nečinnosťou súdu vzhľadom najmä na jej dĺžku, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky i práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tak v tejto časti sťažnosti I. K. K. navrhujem vyhovieť.

Podľa nášho názoru nemožno vyhovieť zvyšnej časti sťažnosti.

O dovolaní sťažovateľa bolo totiž Najvyšším súdom Slovenskej republiky rozhodnuté uznesením zo dňa 22. marca 2005 sp. zn. 2 Cdo 231/2004, ktoré dňom 25. 4. 2005 sa stalo

právoplatným a tak neprichádza vyhovieť návrhu sťažovateľa prikázať Okresnému súdu Bardejov konať vo veci bez zbytočných prietahov.

K prietahom, a tým aj k porušeniu ústavného práva sťažovateľa, došlo v dovolacom konaní. Ako je to zrejmé z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22. marca 2005 sp. zn. 2 Cdo 231/2004 sťažovateľ tento mimoriadny opravný prostriedok využil napriek tomu, že pre podanie dovolania neboli splnené zákonné podmienky (strana 8 a 9 citovaného rozhodnutia) a preto dovolací súd dovolanie odmietol. Vzhľadom na uvedené sme tak toho názoru, že na účinnú nápravu stačí v tomto prípadné samotné vyslovenie porušenia ústavného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bez priznania finančnej náhrady. Podľa výsledku konania navrhujem I. K. K. nepriznať náhradu trov konania (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde), lebo žalobca v konaní je v prevažnej miere neúspešný. Dodávam, že pred podaním tejto sťažnosti sťažovateľ nevyužil svoje právo podľa ustanovenia § 17 ods. 1 zákona č. 80/1192 Zb. v znení neskorších predpisov, čo nesporne má význam na rozhodnutie o náhrade trov konania.

V zmysle § 30 ods. 1, 2 zákona o ústavnom súde prehlasujem, že netrvám, aby sa o prijatej sťažnosti konalo ústne pojednávanie. (...)“

2. 2. Sťažovateľ vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu predsedu okresného súdu uviedol nasledovné relevantné skutočnosti:

„ad 1) K listu žalovaného sp. zn. Spr. 41/05, zo dňa 9. V. 2005

- bardejovský súd bol v tomto konaní, bez ohľadu na jeho výsledok, ktorý je bez právneho významu a pomeru k veci, nečinný viac, ako dva a pol roka v kuse a to hovorí za všetko! Je nesporné, že dlhodobý stav právnej neistoty tu nesporne trval! Preto tu nie je možné súhlasiť so stanoviskom odporcu v tejto veci (v dovolaní – pozn.), okrem ods. 2) na str. 2., kde sa už vzhľadom na ukončenie celého sporu, momentálne nevyžaduje jeho ďalšia činnosť;

- moje dovolanie bolo mnou podané celkom oprávnené, lebo ho zákon, najmä s prihliadnutím na existujúce v ňom vady konania, plne umožňoval (vid' §-236 a nasl. OSP s dôrazom na jeho § 237), preto odmietam v tejto súvislosti názor žalovaného, že na účinnú nápravu postačuje v tomto mojom prípade iba samotné vyslovenie porušenia môjho

ústavného práva, vyplývajúceho najmä z ods. 2), čl. 48 Ústavy SR bez priznania mi finančnej náhrady. Znovu zdôrazňujem, že neexistuje tu žiadna príčinná súvislosť medzi existujúcim porušením môjho ľudského práva a konečným rozhodnutím, t. j. výsledkom pred kasačným súdom SR, ktorý môjmu dovolaniu nevyhovel a nezrušil mnou napadnuté rozhodnutia súdov nižších stupňov. (...);

- ďalej namietam, že nie je pravdou, že ja som v tomto konaní nevyužil dané mi právo sťažovať sa podľa zákona čí. 80/92 Zb. o štátnej správe súdov. Aj keď to nie je vonkoncom potrebné, stalo sa to mojimi sťažnosťami, zo dňa 21. III. 03 a následne aj 17. VII. 04.

ad 2) K ústnemu pojednávaniu a trovám zastúpenia

V zmysle §-30 zákona o konaní pred ústavným súdom netrváme na tom, aby sa o tejto veci konalo ústne pojednávanie pred ústavným súdom, ale na druhej strane žiadame priznať trovy právneho zastúpenia a v spojení s tým súčasne Vám oznamujem aj číslo advokátovho účtu (...).“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 11 C 364/96:

Dňa 19. mája 2000 podal sťažovateľ na okresnom súde dovolanie proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 4 Co 430/99 z 29. októbra 1999 (v spojení s rozhodnutím okresného súdu č. k. 11 C 364/96-50 z 18. februára 1999).

Dňa 3. júla 2000 okresný súd vyzval Okresný úrad Bardejov (ďalej len „okresný úrad“), aby sa vyjadril k dovolaniu.

Dňa 31. júla 2000 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie okresného úradu k dovolaniu sťažovateľa.

Dňa 5. februára 2003 uznesením okresného súdu bol sťažovateľ vyzvaný, aby doplnil svoje dovolanie.

Dňa 10. marca 2003 sťažovateľ reagoval na výzvu súdu a doručil okresnému súdu doplnenie svojho dovolania.

Dňa 10. marca 2003 okresný súd vyzval žalovaných: Slovenskú republiku, zastúpenú Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“), okresný úrad a Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky na vyjadrenie sa k dovolaniu sťažovateľa.

Dňa 2. apríla 2003 okresný úrad doručil vyjadrenie k dovolaniu sťažovateľa.

Dňa 9. mája 2003 ministerstvo vnútra doručilo vyjadrenie k dovolaniu sťažovateľa.

Dňa 6. októbra 2003 okresný súd uznesením č. k. 11 C 364/96-93 ustanovil sťažovateľovi advokátku JUDr. E. H. za právnu zástupkyňu pre dovolacie konanie.

Dňa 12. novembra 2003 JUDr. E. H. podala odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 11 C 364/96-93.

Dňa 22. decembra 2003 okresný súd zrušil svoje uznesenie č. k. 11 C 364/96-93.

Dňa 31. decembra 2003 okresný súd ustanovil sťažovateľovi advokáta JUDr. J. T. za právneho zástupcu pre dovolacie konanie.

Dňa 23. februára 2004 podal sťažovateľ prostredníctvom okresného súdu na Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) doplnok k svojmu dovolaniu.

Dňa 11. marca 2004 sťažovateľ doručil okresnému súdu doplnok k svojmu dovolaniu.

Dňa 15. marca 2004 bol spis okresného súdu sp. zn. 11 C 364/96 doručený najvyššiemu súdu, aby rozhodol o dovolaní sťažovateľa.

Dňa 19. marca 2004 bol najvyššiemu súdu doručený sťažovateľov doplnok k dovolaniu z 11. marca 2004.

Dňa 30. augusta 2004 najvyšší súd vrátil spis sp. zn. 11 C 364/96 okresnému súdu bez rozhodnutia z dôvodu, že pre mimoriadny opravný prostriedok zákon vyžaduje osobitné náležitosti, preto má byť dovolanie podané prostredníctvom kvalifikovaného zástupcu.

Dňa 13. septembra 2004 ustanovený právny zástupca sťažovateľa JUDr. J. T. prevzal výzvu okresného súdu, aby v lehote 15 dní zaslal súdu kvalifikované dovolanie.

Dňa 1. októbra 2004 právny zástupca sťažovateľa oznámil súdu, že nie je schopný splniť termín, v ktorom mal podať kvalifikované dovolanie.

Dňa 18. októbra 2004 právny zástupca sťažovateľa doručil súdu dovolanie proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 4 Co 430/99 z 29. októbra 2004.

Dňa 25. októbra 2004 bol spis okresného súdu sp. zn. 11 C 364/96 opätovne doručený najvyššiemu súdu, aby rozhodol o dovolaní sťažovateľa.

Dňa 15. apríla 2005 bolo okresnému súdu doručené uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 231/2004 z 22. marca 2005, ktorým najvyšší súd dovolanie sťažovateľa odmietol. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 25. apríla 2005.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie vecí v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 364/96 došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť vecí, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pokiaľ existujú ústavne relevantné dôvody, ktorými je nečinnosť súdu možné ospravedlniť (napr. I. ÚS 119/03).

Ústavný súd už vo veci sp. zn. II. ÚS 191/02 uviedol, že v konaní o návrhu na obnovu konania - v štádiu do rozhodnutia o povolení obnovy konania alebo rozhodnutia o zamietnutí návrhu na obnovu konania - nie je aplikovateľný čl. 48 ods. 2 ústavy v časti týkajúcej sa práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, pretože nejde

o rozhodovanie o občianskom práve alebo záväzku a odstránenie stavu právnej neistoty v primeranej lehote právoplatným rozhodnutím vo veci.

Takéto rozhodnutie už totiž bolo vydané v pôvodnom konaní v zmysle § 159 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), čo predstavuje prekážku veci rozhodnutej. Prekážka veci rozhodnutej odpadne len nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia o povolení obnovy konania podľa § 235 ods. 1 OSP, keď súd bez ďalšieho návrhu vec znovu prejedná (mutatis mutandis III. ÚS 111/03).

Po zadovážení súvisiaceho spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že návrh sťažovateľa na obnovu konania bol uznesením Okresného súdu Bardejov z 18. februára 1999 č. k. 11 C 364/96-50 zamietnutý, pričom krajský súd uznesením z 29. októbra 1999 sp. zn. 4 Co 430/99 z 29. októbra 1999 uvedené rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil, a teda pôvodné prvostupňové rozhodnutie zostalo naďalej právoplatné, a preto v napadnutej veci naďalej trvá prekážka rozhodnutej veci (res iudicata), ktorá môže byť odstrániteľná až právoplatným povolením obnovy konania (§ 235 ods. 1 OSP).

Ústavný súd však pripomína, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/03).

Vzhľadom na to, že účel v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je možné dosiahnuť v prípade, že vec je v čase posudzovania ústavným súdom právoplatne skončená, ústavný súd sťažnosti nevyhovel (mutatis mutandis I. ÚS 24/03).

Ústavný súd na základe uvedených skutočností rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa tohto článku ústavy a jeho právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa uvedeného článku dohovoru napadnutým postupom okresného súdu nebolo porušené.

Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2005